Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25.09.1992, sp. zn. 6 A 56/92, ECLI:CZ:NS:1992:6.A.56.1992.1

Číslo: 24/1994

Právní věta: V řízení podle druhé hlavy páté části občanského soudního řádu jsou účastníky řízení především žalobce a žalovaný. Procesně legitimován k podání žaloby je dále ten, s nímž ve právním řízení nebylo jednáno jako s účastníkem, ač s ním tak jednáno být mělo. Zákon nevylučuje procesní společenství na straně žalobců podáním společné žaloby, ale odlišuje i další účastníky řízení, kteří nejsou ani žalobci, ani žalovanými, ani vedlejšími účastníky. Žalovaným je pak u rozhodnutí vydaného ve správním řízení správní orgán, který rozhodl v posledním stupni. V řízení podle hlavy druhé je tedy okruh účastníků stanoven zákonem a neomezuje se jen na žalobce a žalovaného. V řízení podle hlavy třetí páté části občanského soudního řádu je pojem účastníka řízení vymezen rovněž zákonem, a to v ustanovení § 250m odst.3 o.s.ř. tak, že účastníky řízení jsou ti, kteří jsou jimi v řízení u správního orgánu, a správní orgán, jehož rozhodnutí se přezkoumává. V řízení před správním orgánem rozdělení na žalobce a žalované neexistuje a převzetím okruhu těchto osob do řízení před soudem k takovému rozdělení nedochází. Z žádného ustanovení zákona nelze dovodit, že by podáním opravného prostředku ten, kdo jej podal, také založil procesní pluralitu na své straně, ani to, že by všichni účastníci nepravomocně skončeného správního řízení měli být v řízení před soudem rozlišováni na navrhovatele a odpůrce. Postavení navrhovatele má ten, kdo podal opravný prostředek, a postavení odpůrce ve smyslu ustanovení § 250m odst.1 o.s.ř. má správní orgán, jehož rozhodnutí se přezkoumává. zákona č.99/1963 Sb.(ve znění se změnami a doplňky vyhlášeném pod č.240/1993 Sb.)

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 25.09.1992

Spisová značka: 6 A 56/92

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení před soudem, Účastníci řízení civilního

Předpisy: 99/1963 Sb. § 250m odst. 3
§ 250

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Pozemkový úřad v Olomouci vydal rozhodnutí podle ustanovení § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb. ohledně pozemků ve V., na něž si činili nárok navrhovatelé.

Proti tomuto rozhodnutí podal navrhovatel J. S. opravný prostředek.

Krajský soud v Ostravě usnesením vyslovil svou nepříslušnost s tím, že po právní moci rozhodnutí bude věc postoupena Krajskému soudu v Ústí nad Labem jako místně příslušnému. V odůvodnění rozhodnutí soud uvedl, že navrhovatel bydlí v Litoměřicích a jeho obecným soudem je Okresní soud v Litoměřicích; proto je k projednání věci příslušný Krajský soud v Ústí nad Labem (§ 246a odst. 2 o. s. ř.).

Krajský soud v Ústí nad Labem s postoupením nesouhlasil a předložil věc bývalému Nejvyššímu soudu České republiky podle ustanovení § 105 odst. 3 o. s. ř. V důvodech uvedl zejména, že účastníky přezkumného řízení jsou i další tři navrhovatelé, kteří všichni mají bydliště v obvodu okresního soudu v Olomouci. Podle názoru Krajského soudu v Ústí nad Labem porušil svým usnesením Krajský soud v Ostravě ustanovení § 11 odst. 2 o. s. ř., neboť je-li místně příslušných několik soudů, může se řízení konat u kteréhokoli z nich.

Bývalý Nejvyšší soud České republiky svým usnesením rozhodl, že nesouhlas Krajského soudu v Ústí nad Labem s postoupením věci není důvodný.

Z odůvodnění:

V řízení podle druhé hlavy páté části občanského soudního řádu (srov. zejména § 250 o. s. ř. o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů) jsou účastníky řízení především žalobce a správní orgán, proti jehož rozhodnutí žaloba směřuje; žalobce je ten, kdo o sobě tvrdí, že jako účastník správního řízení byl rozhodnutím správního orgánu zkrácen ve svých právech. Procesně legitimován k podání žaloby je dále ten, s nímž ve správním řízení nebylo jednáno jako s účastníkem, ač s ním tak jednáno být mělo. Zákon nevylučuje procesní společenství na straně žalobců podáním společné žaloby, ale odlišuje i další účastníky řízení (srov.: „účastníky řízení jsou také ti, na něž … “ v § 250 odst. 3 o. s. ř., tedy i ti, kteří nejsou ani žalobci, ani žalovanými, ani vedlejšími účastníky). Žalovaným je pak u rozhodnutí vydaného ve správním řízení ten správní orgán, který rozhodl v posledním stupni.

V řízení podle hlavy druhé je tedy okruh účastníků stanoven zákonem a neomezuje se jen na žalobce a žalovaného (§ 90 o. s. ř.).

V řízení podle hlavy třetí páté části občanského soudního řádu je pojem účastníka vymezen rovněž zákonem, a to v ustanovení § 250m odst. 3 o. s. ř. tak, že účastníky řízení jsou ti, kteří jimi byli v řízení u správního orgánu, a správní orgán, jehož rozhodnutí se přezkoumává. Nelze přehlédnout zjevně odlišné znění § 250m odst. 3 a § 250 odst. 1 o. s. ř., ani to, že v řízení před správním orgánem rozdělení na žalobce a žalované neexistuje, a převzetím okruhu těchto osob do řízení před soudem k takovému rozdělení nemůže dojít již proto, že pro takové rozlišení chybí zákonné kritérium. Zvláštní postavení přiznává zákon v soudním řízení tomu účastníku, který podal opravný prostředek. Tuto osobu označuje občanský soudní řád 2)) v ustanovení § 250n jako „toho, kdo podává opravný prostředek“, v ustanovení § 246a jako „navrhovatele“.

Z žádného ustanovení zákona však nelze dovodit, že by podáním opravného prostředku ten, kdo jej podal, také založil procesní pluralitu na své straně. Nelze dovodit ani to, že by správní orgán měl být označován za žalovaného (neboť okruh účastníků řízení je určen zákonem a zákon žádného z účastníků za žalovaného neoznačuje), nebo že by účastníci nepravomocně skončeného správního řízení měli být v řízení před soudem nadále rozlišováni na navrhovatele a odpůrce. Bylo by také obtížné řešit případnou procesní pluralitu účastníků správního řízení, rozdělit je na žalobce a žalované podle objektivního kritéria, zatímco jejich skutečné postavení v procesu by bylo určováno zájmy subjektivními.

Proto i v projednávané věci je zřejmé, že také osoby, které ve svém usnesení Krajský soud v Ústí nad

Labem považoval za „navrhovatele“, mohou mít zcela protichůdné zájmy na výsledku řízení o opravném prostředku před soudem.

Pojem „navrhovatel“, užitý v ustanovení § 246a odst. 2 o. s. ř., je tedy nutné vykládat jen v mezích ustanovení § 250n o. s. ř. a považovat za něj jen toho, kdo podal opravný prostředek proti rozhodnutí správního orgánu k soudu. Žádný jiný účastník správního řízení nemá v tomto smyslu postavení navrhovatele.

Krajský soud v Ostravě proto postupoval správně, když za jediného navrhovatele považoval J. S., který podal opravný prostředek proti rozhodnutí pozemkového úřadu, zatímco účastníci správního řízení tak neučinili.

Obecným soudem navrhovatele (§ 851 o. s. ř.) je Krajský soud v Ústí nad Labem jako soud, v jehož obvodu má navrhovatel bydliště. Pokud však Krajský soud v Ostravě ve svém odůvodnění uvádí, že obecným soudem je Okresní soud v Litoměřicích, není tomu tak; z ustanovení § 85 odst. 1 nevyplývá, že obecným soudem je jen soud okresní. To nic nemění na věcné správnosti výroku usnesení Krajského soudu v Ostravě, když dospěl k závěru, že k projednání věci není příslušný a že věcně i místně příslušným je Krajský soud v Ústí nad Labem. Proto nezbylo, než nesouhlas Krajského soudu v Ústí nad Labem posoudit jako nedůvodný. Tímto rozhodnutím jsou oba soudy vázány.

1) zákona č. 99/1963 Sb. (ve znění se změnami a doplňky vyhlášeném pod č. 240/1993 Sb.)

2) zákon č. 99/1963 Sb. (ve znění se změnami a doplňky uveřejněném pod č. 240/1993 Sb.)